

Kővári László.

(Urmare.)

La pag. 6, § 4 Nota 2) unde dice Dn. K. ca sau aflatu in 1802 in tienutulu Hatiegului in munti deasupra Varheliului (Gradiscei) intre ruinele unei cetati romane ca la 1000 de auri Cozoni, reflectediu; cumca ruinele cetatei romane unde sau aflatu in 1802, acei Cozoni nu se afla in tienutulu Hatiegului in munti deasupra Gradiscei, ci in tienutulu Orestiei la alta Gradisce, osebita de Gradiscea din tienutulu Hatiegului, unde in 1802 nu sau aflatu nice unu Cozonu, cum putemu sci chiaru din marturisirea betraniloru de pe aici, carii sciu, ca acei Cozoni nu sau aflatu in tienutulu Hatiegului.

La pag. 13 § 6 unde D. K. dice, ca din totu imperiu romanu a tramisu Traianu Imperatu nemarginite cete de poporu in Dacia spre a o cultiva, reflectediu: cumca locul lui Eutropiu livru 8, c. 3 (la D. K. c. 6) la care sub Nr. 4) provoca in privintia tramisiloru in Dacia, si care locu asia suna: „Desiertanduse Dacia de barbati cu indelungatulu resbelu alu lui Decebalu, Traianu, spre a implé tiéra, care giuru impregiuru are 10 sute miluri, din tóta lumea romana (nu imperiu romanu) nemarginite cete de ómeni a adusu acolo, care pamentu si orasiere se le mostenésca“, nu se póte lua in acelu intielesu: ca fora destingere, din totu imperiu romanu, din tóte partile lui s'ar fi adusu colonie, in Dacia, pentruca nu sunt ratiuni deajunsu pentru care se se deie astfelu de intielesu acestei asertiuni eutropiene; ma din contra se afla mai multe ratiuni ponderóse, care pretindu, ca asertiu-

nei eutropiene din tóta lumea romana, si celeialte, se nu se deie acelu intielesu: ca din totu imperiu romanu nemarginite cete de poporu sau departatu in Dacia.

Dintre ratiunile, ce militédia in contra intielesului datu asertiunei eutropiene pentru colonisarea Daciei cu cete de poporu din totu imperiu romanu, mai de frunte sunt acestea:

1) Ca coloniile la Romani nu se tramiteau din totu imperiu romanu fora destingere din tóte partile lui, ce acelea se tramiteau din orbea romana in cetate esistente, adeca din acei, carii erau cetatieni romani. Adeverulu acestu se póte vedé din oratiunea Divului Adrianu catra Italicensi, care cum cetimu in Noptile athice la Aulu Gelliu livru 16, c. 13 dice: Ca coloniile la Romani nu viniau din afara in cetate, adeca in dreptu cetatienescu, ci din cetate, adeca dintre cei cu dreptu cetatienescu se propagau, si erau tipu Maiestatei poporului romanu. Déca coloniile la Romani se propagau din cetate, déca acelea ereau icóna Maiestatiei poporului romanu, urmédia, ca si coloniile daciene de Traianu Imperatu aduse in Dacia au fostu din orbea romana, in cetate esistente, eara nu fora destingere din totu imperiu romanu, care pre tempulu lui Traianu Imperatu nu se puté totu cuprinde inca in Orbea romana in cetate esistente, pentruca atunci nu aveau toti in totu imperiu romanu dreptu cetatienescu, care lu aveau cetatienii din Orbea romana mai tardiu dupa renduéla lui Antoninu Caracala, despre care cetatieni Ulpianu in livru 17, despre statu ómeniloru dice: „Cei, carii sunt in Orbea romana dupa constitutiunea lui Antoniu sau facutu Cetatieni romani.“ „In orbe romano qui sunt ex constitutione Antonini cives romaui effecti sunt.“

2) Ca Roma, a carei politica, a carei legisla-
 tiune si sistema sublima a colonisarei a servitu lu-
 mei de speculu si de modelu, in privintia legiloru,
 si a colonisarei; si Traianu Imperatu, care voiea,
 ca coloniile in Dacia se fia forteretie imperiului,
 puteri gigantice compacte asupra inimiciloru in-
 terni, si externi, si cele mai sigure, si mai bune
 medie pentru aventarea intereseloru romane, Dacia
 o provincia asia importanta, avuta de auru, si de
 argintu si binecventata dela mama natura cu mii
 de daruri, Dacia thesaurulu acelu scumpu, pentru
 care cum canta poetulu Ovidiu in livru seu de
 Ponto sau rositu Dunerea cu sange geticu, si pen-
 tru care atata sange romanu sau versatu la Duna-
 re prin armele Daciloru, in contra sistemii coloni-
 sarei, in contra interesului poporului romanu, nu o
 pututu da spre locuire, cultivare, si mostenire unei
 multimi de poporu diversu cu limba, cu relegiu-
 nea, cu simtirile si cu datinele, redicatu fora des-
 tingere din totu imperiu romanu, nu nice de catu,
 pentruca acestu feliu de adunatura de poporu din
 totu imperiu romanu, astfeliu de elementu eterogenu
 sfasiatu cu interesele sale era mediu forte reu, sus-
 pectu, si ne siguru pentru interesele poporului ro-
 manu, pentru ajungerea scopului colonisarei, si mai
 aptu spre a produce confusiune babilonica in pla-
 nurile cele maretie ale Romaniloru, de catu spre
 intarirea puterei, si domnirii Romaniloru in Dacia.
 Deci Roma, a carei istoria cum dice istoricu Rot-
 tek e istoria lumei, si Traianu Imperatu, care a
 cunoscutu forte bine tote mediile trebuinciose pen-
 tru tienerea Daciei, si pentru inflorirea puterei ro-
 mane in aceea, a trebuitu se colonizeze Dacia cu
 poporu homogeniu de vitia romana, care se con-
 respunda scopului colonisarei dorintieloru romane,
 care nimica se aiba mai scumpu de catu fericirea,
 domnirea si marirea poporului romanu, carele cu
 sangele, cu relegiunea, cu datinile, si cu interesele
 sale se fie legatu de poporulu romanu, carele se
 fie amicu adevratu sinceru Romaniloru, care se
 fie icona adevrata maiestatii poporului romanu, si
 se faca bucuria Romaniloru, colucrandu spre o cin-
 ta comuna salutare imperiului romanu. Cu de astu-
 feliu de poporu romanu trebuindu Roma, si Traian
 a colonisa Dacia invinsa, sum convinsu, ca Traianu
 Imperatulu in Dacia a tramisu colonie de sange ro-
 manu din staturile romane, mai alesu din Italia, si

nu din totu imperiu romanu. — Cumca Traianu
 Imperatu in adeveru nu a colonisatu Dacia cu po-
 poporu din totu imperiu redicatu, ci cu colonii de vi-
 tia romana, dela cari se trage natiunea nostra ro-
 mana urmasii loru, ne arata si urmatoarele:

1) Tipulu nationale fisicu alu Romaniloru, ca-
 re tipu 'lu vedemu astadi in Romani (remanitiile
 coloniiloru Daciene, din care tipu nationale fisicu
 cunoascemu coloniile romane daciene in remasitia
 loru in Rumanii nostri, cum si istoriculu Cantu
 Cesaru in istoria lumei tomu I. din tipulu fisicu
 alu italianiloru (nordici, cunoasce pre Gallii cei an-
 tici din Italia nordica, si ne convingemu, ca colo-
 niile daciene au fostu Romani adevirati, nu adu-
 natura din totu imperiu romanu si din tote popo-
 rele lui.

2) Analisa limbei Rumaniloru ereditate dela co-
 loniile romane daciene, care analisa precum anali-
 sa cea chemica din franturile stancei arata de ce
 clase de munti se tienu acelea franturi, asia arata
 si densa de ce feliu de poporu se au tienutu colo-
 niile daciene cu Rumanii remasitiile loru, si ne da
 se cunoascemu, cumca coloniile daciene, a caroru
 limba romana ne stricata in form'a sa interna gra-
 maticale astadiu traiesce in limba nostra romana,
 dimpreuna cu remasitiile loru cu Rumanii se tienu
 de poporu din sange romanu.

3) Numele celu frumosu Romanu, cu care as-
 tadi remasitiile coloniiloru romane daciene: Ruma-
 nii se numescu asia, din cauza, ca si tragu origi-
 nea sa dela Romani, si ca, cum scrie Engel, suntu
 in adeveru, cum le curge prin vine sange de Ro-
 manu, care nume ne face se credemu, cumca colo-
 niile daciene, dela care Rumanii au capatat acestu
 nume gloriosu, au fostu de vitia Romana, si sau
 numitu si in Dacia: Romani, cum sau numitu toti
 italianii dimpreuna cu Gallii italici, si Venetii, cum
 scrie Strabone livru V. pag. XL III; caci se nu fi
 fostu acele colonie romane adevirati, Eutropiu livru
 IX, unde despre ele scriindu dice: „Si Romanii
 scosi din cetatile, si din satele Daciei ia colocatu
 in mediloculu Moesiei.“ („Abductosque Romanos
 ex urbibus, et agris Daciae in media Moesia colo-
 cavit.“), ci Sextu Rufu in Breviarul lucrurilor ro-
 mane, unde dice: „Si strapunenduse de aici ro-
 manii (din Dacia) doue Dacii sau facutu in regiun-
 ile Moesiei, si Dardaniei“: Et per Aurelianum

translatis exinde Romanis duae Daciae in regionibus Moesiae, et Dardaniae factae sunt“), nu learu fi numitu: Romani; si se nu fi fostu numele: Romanu nationale la coloniele romane daciene adusu din Italia, nu l'ar fi pututu lasa, sau eredi remasi-tieloru sale: Rumaniloru pentru totudeuna, pr-cum nici Grecii, carii inca s'au numitu cu numele romanu, acestu nume nu l'au pututu eredi remasi-tieloru sale, déca ei nu au fostu de vitia romana, cum au fostu coloniele romane daciene. —

4) Mitologia romana prin coloniele romane in Dacia straplantata, care mitologia astadi cu ochii nostri o vedemu in anticitalile romane remase de coloniele daciene in Dacia, in care anticitali Diei Romaniloru, si artea loru ne spanu, ca coloniele daciene au fostu poporu de vitia romana, cum si relegiunea si artea loru au fostu romane. —

5) Datenile natiunale romane, care ereditate le vedemu astadi la poporu Rumanu, remasitia coloni-elor romane daciene, precum e joculu colusiari-loru (saltus collis saliorum) usitatu la Rumanii nostri; cum e serbarea nedeiloru, care se celebréza cu mancare, si cu beuturi mai alesu in Banatu, si in Decanatulu Hatiegului, cum e banutiulu, care Rumanii elu punu in palma, alti sub limba la mortu dupa cum puneau si la Romanii cei antici; cum e datina de a da o gaina négra preste capulu mortu-lui (Gallina Plutonis); cum e datina de a plange pe mortu cum plangeau la Romani, barbatu cu capu descoperitu, eara muerile cu peru despletitu, si cum sunt alte mai multe datine romane usitate la Rumanii, care tóte arata, ca au fostu Romani ade-verati coloniele daciene, dela care acele sau ereditu la Rumanii, pre carii, cum recunósce si Benkő in istoria Transilvaniei si datinele romane inca ei arata, ca sunt descendenti colonieloru romane daciene, posteri adeverati ai coloni-elor romane daciene, eara nu remasitia bastarda a Romaniloru, cum cugeta D. Kővári László si pismuitoru stralu-citei vitie a Rumaniloru. —

6) Cumca coloniele daciene au fostu poporu de vitia romana ne arata marturisirea mai multoru scriitori invetiati, carii marturisescu, ca coloniele daciene au fostu de vitia romana, si ca Rumanii nostri se tragu cu originea sa din Italia dela Ro-mani; dintre acesti scriitori: Parintele calugaru din Blásiu: Klein in manuscrisu seu la pagina

36 graiesce: „coloniele, care leau adusu Traianu in Dacia au fostu de neamu Romani, care se vede dintra acésta, ca erau iuris italici, adeca se tineau de cadentiele, si de legile italianesci, si numai carii erau de neamu romanu puteau se fie iuris italici.“ — Catancich in livru seu de Istro cap. 8 spune: „Ca afara de Rumanii le noi nu sunt alti coloni italici, carii fiindu mai multi cu numeru facénda societate cu straini au sustatu pene astadi.“ („Hodie quidem nulli praeter valachos sunt italici apud nos coloni, qui quod maiori essent numero, iuncta-cum indigenis societate perstitere usque hodie.“) Georgie Reichersdorff, in cronografia Transilvaniei scrie, ca „Genu natiunei romane se trage din Italia, precum arata limba lui: „Huius nationis genus ex Italia profectum esse lingua arguit.“ — Carolu Schuller, care in istoria Transilvaniei la pag. 9 cunósce, ca coloniele roma-ne in Dacia aduse au fostu italieni. — Laurentiu Toppeltinulu in opulu seu: origin. si ocas. Transilv. c. 6. dice: ca Traianu Imperatulu a trimisu in Dacia Romani, a carora posteri sunt Ru-manii. — Antoniu Bonfiniu in istoria Ung. Dec. II. livru 4 dice: „Din legiunile, si coloniele de Traianu, si de alti Imperati ai Romaniloru deduse in Dacia se tragu Rumanii.“ — „E legionibus enim, et coloniis, a Traiano et caeteris Romanorum Imperatoribus in Daciam deductis Valachi promanarunt. —

7) Plecarea Romanului de asi muta voiosu locuintia sa spre a locu ori unde invinge (cum dice Seneca de consolatione: „Romanus ubicunque vi-cit, ibi habitabat, ad hanc commutationem locorum libentes nomina dabant, et relictis oris suis, trans maria sequebatur colonus senex.“), care plecare ne face se supunemu cu mare probaveritate, cumca Traianu Imperatu Dacia cea avuta nu o a datu, cu prejudiciulu Romanului, elementelor redicate din totu imperiulu Romanu straine si interesate mai multu pentru natiunea loru supusa Romaniloru, decatu pentru interesu nationale alu Romaniloru; ei o a datu spre locuire, si mostenire coloni-elor de vitia romana, care esindu din Italia cu numeru fórte mare au imputienatu tare numerulu locuitori-loru Italiei, scadiutu si prin bataile cele multe, si póte ca din acésta cauza a opritu Traianu Imper. se nu se mai scóta colonii din Italia. —

Din toate pene aci numerate, si si din cele, ce despre sensu frazei eutropiene: ex toto orbe Romano etc. forte bine le espune Vasilii Maniu in *Desertatiunea istorica-critica despre originea Romanilor* partea I. sarcina I. pagin. 84—106, se poate luminatu vedea, cumca coloniile daciene protoparintii Romanilor, nu sunt aduse din totu imperiulu Romanu fara destingere, ci din poporu de vitia romana mai alesu din Italia; cumca loculu lui Eutropiu livru 8 cap. 3 din tota lumea romana (ex toto orbe Romano) nu trebuie se se iaie in privintia colonisarei Daciei pentru totu imperiulu Romanu, cum pune Dn. K. L. fora destingere la pag. 13, si cumca nu trebuie se puna Dsa imperiu, in locu de orbe, care proprie nu insemneza imperie (birodalom), pentru ca nici Eutropiu nu pune imperiu, ce lume romana, lenga care pentru acea apusu poate: ex toto orbe Romano, caci poate intre coloniile depurtate in Dacia din Roma au fostu in numera mai micu si persoane din toate partile lumii romane cu dreptu cetatienescu romanisate in Roma, care era plina cu supusi, si cu straini din toate partile lumii, precum scrie Seneca in consulatiunea catre Helvia pag. 79.

Dara prapsea de astadi a colonisarii cu germanii nu poate convinge pe D. „Kóvári L.“, cace nici acestia nu trimitu de coloni nici unguri nici romani nici slavi, fora numai germani din crengulu Germaniei séu si din alte tieri, inse totu numai germani de limba si datene? —

Hatiegu, 6. Decembre 1859.

Gavrilu P. m p., vicariu.

ИСТОРИЯ ЦЕНЕРАЛА А ДАЧИИ ШЧЛ.

de Dioniciu Fotino, traducere de Georgie Cion.

(Drapare din Nrzal tr.)

Din kapitäl XXI. Traian, petrekndä la Roma, orjndäia koloniile Romane dn Dacia, si priimea solii Indiilor (maru Dion. Kas. II. nau. 68, 14, 15) si ai altorä popöre ce veneaä sääl felicitate pentru fericitälä sk-

чesö алä ресвельлй Дачикä, шй pentru өзпнперea Аравийе петрöсе prin Корпиль Палма. Атэпче дпператэлä Траianä a edifikatä шй пйаца ачееа минзпатä, кэ зпä mare падатä de мартэрä кэ дйферите тавлозри, зпä цимпасйä, зпä темплä, о бйблйотекä, зпä аркä de трйзмфä, о галерйе шп-рещä кэ стълпи дпалдй шй кэ капйтелэри марй, дп каре ераä сьпате кэ лйтере de азрä реверселе кълэрецилорä шй але стемелорä остьшештй кэ инскрипционеа: „Din прэзй.“ Еар дп пörта чееа mare а галерйе статва лй Траianä къларе пе пйластри палдй. *)

Дэпз ачэста, дпператэлä Траianä с'а дзоө асыра Парцилорä шй а Арменилорä, а фьндатä четатеа Нйкополе дп малзä Истрэлй, имйтэндä пöте Акдйзä, саä Александрия, саä Нйкополеа дп Армения Помпейанä, аемине шй Тэрпэлä дп малзä de дпколо, шй калеа петрвйтä, каре дпчепе дела Излазä дпн фадä кэ Нйкополеа шй апрöпе de Тэрпä, знде Олтäлä дä дп Дэпэре, шй трекэндä prin оршмелä Риппиклй, despre рьсэритä de Олтä, се дптнде пълä ла тълэ-стйреа Козйа, пе знде есте трекэтореä дп Трансилванйа дела Тэрпэлä Рошä (саä пörта лй Траianä). Ачэстä кале а фостä фькэт'о pentru ка сь трекä дела Нйкополе дп Дачй**), шй кэ тöте кэ дп тэлте локэри есте асэпатä de тймпä, зрмеле дпсä шй асэзй се вэдä, пэ пэ-май ла Риппиклä Вьлчей, чй шй ла Излазä***).

*) Александр Северä а пэсä дп галерйа ачэста статвеле вэрацилорä изстри, фькэте кэ чееа май минзпатä тьестрие. Ачэстä пйацä, вэзндä—о Константинä чель mare, с'а минзпатä преа тэлä. Аемине шй Касциодорä а зисä кэ есте минэпе перфектä. Май тэрзйä айче се прокйетамä лециле.

**) Каролä VI дп анэлä 1717 тйндä мшндй Тэрпэлй Рошä, а зпйтä калеа чееа веке кэ алта пöзä петрвйтä, спре дплеспйреа тречерей дела Сивйä дп Цеара мшнтенеаскä, прекэп се vede дптр'о инскрипционе латинä ла Кйненй (дп Цеара ромьнэскä) апрöпе de Олтä, пэ департе de Тэрпä рошä.

***) Излазäлä есте зпä оршмелä, кэ ежелä de

ші пе айреа, ші аре атѣта дістанѣ, кѣтъ лѣн-
ѣте аре чеа маї стрілтѣ парте а Цереї мѣн-
тенешті.

Дѣпъ ачѣста сепатѣлѣ ші попорѣлѣ Романѣ
аѣ рѣдікатѣ о колампѣ іерогліфікѣ, спре опѣреа
ші глоріа лѣї Траіанѣ ші а оптірілорѣ Романе.
Пе ачѣстѣ колампѣ, днпре элтеле се веде ші
ресвѣлѣлѣ Дачікѣ, ші кѣте с'а днтѣмплатѣ дн
елѣ, каре пріп іерогліфе днкіпвескѣ тѣте фаптеле
Романілорѣ.

Петрѣ лѣкрарѣа ачѣаста Аполлорѣ Да-
масченѣ а дѣрѣшатѣ знѣ мѣнте шаре кѣзтѣндѣ
петреле требѣтѣре. Пе вѣрѣлѣ сѣѣ а пѣсѣ
статѣа лѣї Траіанѣ лѣкратѣ де арампѣ ші сѣфлатѣ
кѣ азрѣ *). Дар днператѣлѣ нѣ ажнпсе а ведеа
опера ачѣаста, кѣчі афлѣндѣсе дн ресвѣлѣлѣ
Парцілорѣ ші аѣ Арменілорѣ, а мѣрїтѣ дн ап.
117 дела Крістѣ.

Ачѣстѣ колампѣ аре пѣлѣѣте де 115 пі-
чѣре, ші се компнѣ дн 34 вѣкѣді де пѣтрѣ
де о мѣрїте колосалѣ. дн каре оутѣ компнѣлѣ
басае, еар' 23 днкѣпдїзрѣлѣ, пе каре свпт сѣ-
пѣтѣрїле; аре 184 де тренте, пре каре се сѣіе
чїнева дн вѣрѣлѣ, ші фѣрѣстрѣ 43, пріп каре
віне лѣміна. (Марѣ. Еѣтроп. Кассідор. алтѣелїз
мѣсѣрѣ. Пѣвлїз Вікторѣ, асемѣне.)

(Ва зрѣма.)

Регѣле скѣрте де Версіфікаціѣне ромѣпѣ.

(Urmare din Nr. tr.)

§ 23. Ачелаш кѣвѣнтѣ, каре алкѣтѣеште
рїма днтр'знѣ версѣ, пѣте фї днтребѣпцатѣ де

котерѣлѣ, днтре Тѣрнѣ ші Челеѣ, о ѣрѣ департе де
Тѣрнѣ ші патрѣ ѣре де Челеѣ, пе марцінеа Дѣ-
пѣрїї.

*) Ачѣстѣ колампѣ репарѣндѣсе дн аплѣ 1587
сѣѣ Папа Секстѣ, дн локѣлѣ статѣеї лѣї Траіанѣ, с'а
лѣсѣ ачѣеа а Сѣнтѣлѣ Апостолѣ Петрѣ.

рїмѣ ші дн алѣ доїле версѣ, адекѣ дн пѣре-
кеа версѣлѣ днтѣлѣ; ачѣаста днсѣ нѣмаї кѣндѣ
ачелѣ кѣвѣнтѣ е днтребѣпцатѣ дн знѣ алтѣ дн-
целесѣ, d. e.

Нїпѣ, пловѣ кам де мѣлтѣ

Ш'афарѣ нѣ потѣ ста мѣлтѣ.

D. F.

Алтѣелїз днсѣ, версѣлѣ ва фї вічіосѣ,
мрѣкѣм:

Дѣлѣ днтреѣ „чїнеї аколо“? елѣ респѣнде днтрѣс-
неѣлѣ:

„Днѣ солдатѣ! че вроешті тѣ?“ Веѣлї кѣ че тонѣ дн-
дрѣспѣлѣ?

D. F.

§ 24. Есактїтатеа рїмеї нѣ днтрѣлѣ а
се пѣте рїма:

1) Днѣ кѣвѣнтѣ сїмплѣ кѣ тотѣ ачелѣ кѣ-
вѣнтѣ компнѣсѣ: d. e. скрїе кѣ прѣскрїе; разѣ
кѣ дерѣлѣ, фѣрѣ нѣмаї кѣндѣ компнѣсѣлѣ е фѣр-
шатѣ дн доѣе кѣвїнте сїмпле, фїекарѣ кѣ осѣ-
вїтѣ днцелесѣ; d. e. вѣрѣ кѣ прїмѣвѣрѣ; зна
кѣ тотѣзна, шчл.

2. Кѣвїнтеле а кѣрѣрѣ днцелесѣ есте дн-
протївїтѣ, d. e. прїетїнѣ кѣ непрїетїнѣ; дрѣнтѣ
кѣ недрѣнтѣ.

§ 25. Есте де а се днсемѣна кѣ рїмеле
скѣрте саѣ фѣменїне даѣ тотѣзна версѣрї де
сїлаѣе пѣреке, кѣндѣ ачеле лѣпцї саѣ маскѣ-
ліне даѣ версѣрї де сїлаѣе непѣреке ла нѣ-
мѣрѣ.

§ 26. Рїма е о регѣлѣ де еѣфонїе черѣтѣ
де патѣра версіфікаціеї модерне, ші нїчі кѣм о
регѣлѣ де лѣпїкѣ. Де ачѣеа рїма нѣ треѣвїе
сѣ фїе нїчїодатѣ сїлїтѣ, адекѣ: еа нѣ треѣвїе
сѣ днпедече нїчі днтр'знѣ кїпѣ десѣлїреа ідеї-
лорѣ версіфікаторѣлѣ. Департе де а фї о мѣр-
ціпїре петрѣ ідеѣ, еа нѣ треѣвїе сѣ фїе де
кѣтѣ о консеквенѣлѣ лїберѣ а еї, кѣчі алтѣелїз
перѣе тѣтѣ граціа ші отрїкѣ тѣтѣ армонїа рїт-
мїлї.

§ 27. Мѣлцї дн версіфікаторїї модернї,
петрѣ маї мѣлѣтѣ зшѣрїпцѣ, ші петрѣ а нѣ фї

свѣсе идеме лорѣ дѣкълѣдѣлорѣ че адеѣ се
потѣ днтѣмѣна дн нѣмерѣеа рѣмеѣ, нѣ днтре-
вѣндѣзѣ рѣма нѣчѣ де кѣм дн версѣрѣе лорѣ.
Нѣнте асемѣне версѣрѣ перѣмате се нѣтескѣ
версѣрѣ а лѣе.

Есемпле де ачестѣ фелѣс де версѣрѣ дн
лѣтѣа ротѣнѣ даѣ зрѣтѣореле вѣкѣдѣ:

Kandela arde дн сѣжнѣлѣ теѣ темпѣ,
Фѣтѣлѣ тѣтѣеѣ не-altarѣс се днтѣnde,
Ал волтелорѣ еко респѣндѣ ла стрѣгареа
Профѣтѣлѣ, каре, о Dómnе! дѣѣ кѣнтѣ:
„Плѣнѣ есте черѣлѣлѣ, плѣнѣ шѣ пѣтѣнтѣлѣлѣ,
Плѣне сѣнт тóте de-а Та тѣрѣре.“

D. Г.

С'алесерѣ тотѣ прѣндѣ шѣ амѣеле оштѣрѣ.
Троѣенѣ се порнѣрѣ кѣ вѣлѣф дѣтѣнѣндѣ,
Днтоктѣа ка кокорѣѣ, кѣндѣ зворѣ, стрѣбатѣ вѣзѣвѣлѣлѣ,
Се мѣтѣ шѣ фѣгѣ de ploaѣte, de earѣнѣ вѣфорѣсѣ;
Трекѣ рѣзрѣ, валѣрѣ змезѣ, се дѣкѣ не океанѣ.
Ахеѣ' дѣсѣ'н тѣчере порнѣскѣ воѣошѣ, мѣлѣлѣ аперѣ,
Рѣвношѣ зѣлѣлѣ не алѣлѣлѣ дн лѣпт'а с'ажѣта.

Arístia, trad. din Iliada.

Din ачестѣ есемпле се пóте ведеа, кѣ
версѣрѣе а лѣе de шѣ лѣпѣте de ехѣонѣка коп-
ознаре а рѣмеѣ, днтоктѣе дѣсѣ дѣнѣ тóте
челелалте рѣгѣле de версѣфѣкаѣѣе, днтѣдѣшѣзѣ о
дѣстѣлѣ фѣзѣтѣсѣѣ de рѣтѣлѣ шѣ поесѣе.

§ 28. Прѣн рѣгѣлареа версѣрѣлорѣ ѣнтре
еле се днтѣелеѣе метѣдѣлѣ че есте de а се
обсерѣа дн зрѣтареа маѣ мѣлѣторѣ версѣрѣ зѣеле
дѣнѣ алѣеле. Аша, армонѣа поетѣкѣ чере ка
тотѣдѣзна, маѣ кѣ сѣмѣ, дн версѣрѣе тарѣ, 2
версѣрѣ таскѣлѣне сѣ фѣе зрѣтате de 2 версѣрѣ
фемѣнѣне, шѣ тотѣ аша пѣлѣ дн фѣнѣтѣ. Асе-
мѣне, кѣ доѣе версѣрѣ че рѣмеазѣ днтпрѣзѣнѣ
сѣ аѣвѣ ачелаш нѣтѣрѣ de сѣлаѣе, днтпате,
деопотрѣвѣ дн челѣ алѣ доѣле ка шѣ дн челѣ
днтѣѣ: d. e.

Сóрде-анѣне, зѣоа не ласѣ;
Лѣна рѣсаре, пóптѣаѣ фѣзѣсѣсѣ;
Черѣлѣлѣ de стѣле е копѣрѣтѣ,
Орѣ шѣ че вѣзѣтѣ аѣ копѣнѣтѣ.

D. Гзѣтѣ.

§ 29. Din кѣзѣрѣе дѣнѣ каре се потѣ
днорѣндѣѣ версѣрѣе зрѣтѣзѣ, кѣ дн прѣвѣреа
нѣтѣрѣлѣ сѣлаѣелорѣ че се копѣнѣлѣ, версѣрѣе
потѣ фѣ рѣгѣлате шѣ перѣгѣлате.

§ 30. Версѣрѣ рѣгѣлате сѣнт ачеле, дн
каре доѣе версѣрѣ еѣнѣ зѣлѣлѣ дѣнѣ алѣлѣлѣ дн
ачеѣаш лѣнѣѣе, адѣкѣ: аша фелѣс ка {версѣлѣ
алѣ доѣле сѣ аѣвѣ ачелашѣ нѣтѣрѣ de сѣлаѣе
скѣрте шѣ лѣнѣѣ ка шѣ челѣ днтѣѣ.

§ 31. Версѣрѣ перѣгѣлате се нѣтескѣ
ачеле, дн каре дѣнѣ зѣлѣ версѣ маѣ лѣнѣгѣ зр-
теазѣ зѣлѣлѣ саѣ маѣ мѣлѣте скѣрте, шѣ вѣче-
верса.

§ 32. Дн прѣвѣреа рѣмеѣ, версѣрѣе потѣ
фѣ, зрѣтате (лате) саѣ амѣстекате (крѣчѣше).

§ 33. Версѣрѣ зрѣтате саѣ лате се нѣ-
тескѣ ачеле, кѣндѣ дѣнѣ доѣе версѣрѣ кѣ рѣме
скѣрте, вѣнѣ доѣе кѣ рѣме лѣнѣѣ, саѣ дѣн про-
тѣвѣ, шѣ тотѣ аша нѣлѣ дн сѣжрѣшѣтѣ.

§ 34. Версѣрѣ амѣстекате саѣ крѣчѣше
сѣнт ачеле, дн каре зѣлѣ верѣѣ кѣ рѣма скѣртѣ
есте дѣсѣзрѣѣтѣ de нѣркеа са прѣн зѣлѣлѣ кѣ
рѣмѣ лѣнѣгѣ, саѣ кѣндѣ, днтре доѣе рѣме скѣрте
сѣ днтрѣнѣнѣ доѣе рѣме лѣнѣѣ.

Зрѣтѣореле вѣкѣдѣ дѣн скрѣереа D. Васѣле
Александрѣ, днтѣлѣлатѣ „о Nóптѣ ла цѣрѣѣ“
плѣне de чеа маѣ кѣратѣ шѣ сѣлѣмѣтѣ поесѣе шѣ
de чеа маѣ коректѣ версѣфѣкаѣѣе, не даѣ фѣзѣ-
тóсе есемпле de версѣрѣ рѣгѣлатѣ зрѣтате:

Фѣзѣсѣсѣ е кѣмпѣа кѣ дѣлѣеаѣ лѣнѣштѣре
Пѣтрѣ ачелѣ че фѣзѣ de-а lsmѣѣ амѣдѣре,
Пѣтрѣ ачелѣ че катѣ зѣлѣ траѣлѣ недѣсѣмнатѣ!
Плѣкѣтѣ, плѣкѣтѣ е чеасѣлѣ de грѣжѣ не'нтѣпекатѣ
Шѣ дѣлѣе есте вѣаѣа че кѣрѣе лѣнѣ, департе
De-алѣ оменѣрѣѣ сѣмотѣ, de-а еѣ фѣтѣрѣ дѣшерте.

Шчл. шчл.

Зрѣтѣорѣеа вѣкѣтѣ de ачелаш азторѣ не дѣ
еарѣшѣ зѣлѣ фѣзѣсѣсѣ есемплѣ de версѣрѣ рѣгѣ-
латѣ амѣстекате:

Ах, те кѣвоарѣ
Веселѣ зшоарѣ

Dѣнтр'алѣ гѣлѣ негрѣ палатѣ крѣлѣскѣ

Vinș de zimbenite
De strălăcușite
Ka zîș lăceaștrî, Dămnezeeskă.

Kă blănda'ї фацъ
Пактіндъ дн чацъ
Лъпа дп валърї се'налцъ'н черїѡ,
Ах, вїпъ, вїпъ
Скъмпъ лъмпъ
Съ шьпгъї — дълче ле Гондолерїѡ.

Версърїле де маї сьсѡ, сьнт регълате пен-
тръ къ версърїле че рїмеазъ дшпрезлъ аѡ а-
чешаш лъпїме. еле дпсъ сьнт аместекате,
пентръ къ днтре челе дохе рїме таскъліне але
версърїлоръ лъпїї, интръ рїмеле фешенїне але
версърїлоръ скърте.

Ършъторїалъ есемплъ не дъ версърї пере-
гълатъ ѡрмате :

Шї вьдѡ къ дїнтр'зпѡ поръ десѡ
Іесѡ
Мъдїме де драчї фїорошї
Рошї.

К. Негръцїї.

Ършътореа фабылъ дп фїне не дъ зпѡ ек-
сепмлъ де версърї перегълатъ аместекате :

М ѡ п т е л е :

Ъпѡ мънте се тръдеа де фацере къмплїтѡ.
Треї зїле аѡ вѡїтѡ.
Дпкътѡ се кълїна пъшънтълѡ де сьвт елѡ:
Дар дпсѡжрїшїтѡ с'аѡ десѡкъкѡтѡ,
Шї аѡ пъскѡтѡ
Ъпѡ шорїчелъ!

Ачестъ фабылъ ка мънтеле е веке;
Еѡ дпсъ съ въ енпѡ секретъ-ї ла зреке,
Сьнт ѡменї дела каре-аштепцї
Мїнънї се везі;
Аша вьескѡ де таре,
Къндѡ еї се сокотескъ къ аѡ вр'о тревъ таре;
Еар' черчетъндѡ дп фаптъ,
Гъештї ісправа лоръ дешартъ.
Спре пїлдъ еѡ адецѡ, скрїѡ, штергѡ шї еар гъндесѡ,
Ка къндѡ о епїкъ пїпъ пъскоческъ;
Еар дъпъ тръдъ мълтъ
Дп фаптъ тъ трезескъ къ-о фъвълїцъ скърте.
А. Донїчї.

II.

Despre lichențe poetice și defectele de
Versificație.

§ 35. Versificația limbей romъne, ка а
търъоръ лимелоръ moderne есте фърте зшѡръ.
Дакъ пъмаї се воръ обсерва вїне регътеле тъ-
сзрей, а цеззрей шї а рїмеї, се ва пътеа къ
мълтъ леопїре фаче версърї дп лимба ромъ-
неаскъ.

§ 36. Пентръ маї мълта дплеспїре а вер-
сїфикаторїалї елѡ се пѡте ажъта къ лїченцїле
поетїче.

§ 37. Прїн лїченце поетїче се дпцелече
скїмъърїле че поедїї аѡ лїбертате а фаче дп
ѡрекаре къвїнте саѡ еспресїї, каре алфелїѡ н'ар
пътѡ интра дп версърїле лоръ, саѡ н'ар фї по-
трївїте къ стїлълъ поетїкѡ.

§ 38. Челе маї прїнцїпале лїченце дп
Версїфикація Ромънъ сьнт : инверсия шї елізіа.

§ 39. Инверсия есте рестърнареа ordїнъ-
лїї патъралъ алѡ къвїтелоръ саѡ алѡ фрасе-
лоръ, d. e.

Азїї не дпперї се-дптревъндѡ
Сѡжїта ізвїре че-аре де гъндѡ?
Въкърескъ.

Къндѡ не фърїшї прїн еаръѡ о вълне тъпїлатъ
І с'аратъ шї'ї зїсе к'зп гласѡ фърте дзїосѡ.

Гр. А.

Дп есемплълъ дптъїѡ, поетълъ пентръ пе-
voia de рїмъ, аѡ фостѡ невоїтѡ а стръмъта
пронъмеде се дела фїнїтълъ версълїї ла дпче-
пътѡ; дп есемплълъ алѡ doile, пентръ невоїе
de тъсъръ, поетълъ аѡ стръмътатѡ тѡтъ ordїnea
патъралъ а констръкцїей, пенътъндѡ зїче дъпъ
граматїкъ: „къндѡ о вълне тъпїлатъ не фърїшѡ
прїн еаръѡ.“

§ 40. Елізіа есте сзпрїмареа зпей вокале
дела сїлава фїналъ а зпкї къвълїтѡ, каре, алфелїѡ
фїїндѡ преа лъпгѡ, пъ ар пътѡ интра дп тъсъръ
версълїї.

§ 41. Елізіа се фаче саѡ прїн конспаре,

легиъдъсе приа о тръсътъръ де зпире вокала
дела сѣжршѣтлѣ зпѣи кѣжпѣтѣ, кѣ вокала дела
дичепѣтлѣ кѣжпѣтлѣи зрѣторѣ; саѣ приа сѣ-
примаре дилекъиндъсе вокала кѣ тотълѣ лепѣдатъ
аѣаръ приа зпѣ аностроѣѣ, d. e.

Тѣ кѣ ранѣ аша де mare!

Дар че вѣнтѣри те-аѣ вѣтѣтѣ?

Аш авеа мѣлтѣ маъдрѣ,

Дак'аш шти кѣ цѣ с'аѣ датѣ

Ранѣлѣ дѣпъ вредниче

Ши кѣ, дрептѣ л'аи меритатѣ.

G. Cion.

Ах de-am пѣтѣ пои довѣнди

Ши кѣте-авемѣ пердѣте,

Атѣпѣи че iniimi n'ar гѣнди,

Че гѣрѣ ар маѣ ѳи мѣте!

Атѣпѣи ши ачестѣ корѣѣ сѣрманѣ

Еар аквилѣ с'ар ѳаче

Ш'орѣ че ромѣлѣ ар ѳи romanѣ

Маре'n ресвоѣи ши паче.

Вѣкѣрескѣ.

Дитр'о зѣ, лѣпѣѣ ѳжпѣтѣлѣ,

Тѣциана'ми зѣсѣпчетѣ;

Нѣ е'и старе ниѣи о мѣлѣ

Ка сѣ черче-алѣ тѣѣ портретѣ,

Дар мѣ жѣрѣ пе маъдрѣлѣ сѣре,

Дакъ-аѣ вреа пе локѣ а ста

Сѣ те ѳакѣ петѣригѣре,

Черкѣндѣ нѣмаѣ змѣра та.

(Ба зрѣма.)

B. A.

Blastemulu vermiloru din poporu!

Pene candu o Dómne sante,

Celu ce esti atotupotinte,

Genulu meu va patimi?!?

Pene candu sórtea cea cruda,

Plu va-apasa totu sub truda:

Fara a se ferici!

Lucra elu, se ostenește,
Dioa, nóptea totu muncеscе:
Si nu póte propasi!
Cesta'i cruda sea ursita,
De multi seculi hotarita:
Cu viatia, mortu a fi!
Au tu biata mea natiune
Totu trista, si fara nume
Se anoti catu mai traiesci?!
Alte dile fericite,
Si momente aurite,
Nu'i ertatu se mai doresci?!
Vermii tei, carii ati róde,
Spiritul pe catu se póte,
Nu'ncetéza, vor peri;
Drépta ta, de multu perduta —
Fericiré'ti cea dorita, —
Surridienda va veni
Di numai si tu cu mine,
Urmatorea rugatiune,
Catra Tatalu celu cerescu.
Dómne! cela ce esci tare,
In ceriu si pe pamentu mare,
Ascultame ce dorescu!
Curma Dómne, prapadesce,
Fara mila pedepsesce
Pre toti vermii din poporu!
Sterge a loru rea semintia,
Fai Dómne fara fiintia
Fulgera'i in calea loru.
Sterge'i de pe acestu pamentu,
Fai cu toti, se piara 'n ventu.
Curatiendu gradina Ta!
Fai Dómne, ca unde calca,
Sórele pe ei se arda,
Se'i topésca mana ta.
Astfeliu Dómne-a mea natiune,
Scapandu de inertitiune
Vertutea-o va 'ntimpina!
Radicandu scoli, ziduri sante
Va 'n eternu, mare parinte,
Numele 'ti glorifica!!!

J. C.